

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI EGYETEM

DOKTORI ISKOLA

MESTERMUNKA

Szublimálni egy traumát (2017) installáció (fotó, szobortöredék, digitális képkeret)

HORVÁTH DÁNIEL

A Magyar Képzőművészeti Egyetem Doktori iskolájának alapképzése alatt három önálló kiállítást rendeztem. A **Deja vu fabrik** (2013) című kiállításon a hagyományos festészeti eszközöket felhasználva (táblaképek, olajfesték) azzal a kérdéssel foglalkoztam, hogy tudok-e kontextusmentesen alkotni, ki tudom-e vonni magam a művészeti mezőből arra az időre, amikor a műtermemben tartózkodom, ki tudom-e kapcsolni saját tanult, vagy felvett beidegződéseimet, részese lehetek-e eredeti pillanatoknak, meg tudok-e figyelni magamon autentikus gesztusokat? Mindezt a saját festői nyelvezetem redukálására használtam fel. Megpróbáltam kigyomlálni a másoktól átvett gesztusokat, tartalmakat.

A 2014 elején nyílt **Fachwerk** című kiállításon szakítottam a korábbi munkamódszerrel és a figurativitást egyszerűbben közelítettem meg, csendéletszerű, trompe'oeil elemeket használtam. Ez a kiállítás az emlékekről, az emlékezés időbeli alakulásáról szólt. Hogyan módosulnak az emlékek az idővel, mi tűnik el és mi az, ami marad? Fontos, hogy a festészet mellett elkezdett beszivárogni az installáció is a munkáimba, hiszen a festményeket egy fachwerk szerkezetre installáltam. (Utalásként a Nürnbergben töltött egy évre, amikor is a kevés megmaradt fachwerk-es ház egyikében laktam.) Ez a szerkezet vázként tartotta egybe a festményeket, mintha a kiállítási helyzet maga is művé változott volna.

A **Homo Passanger** című kiállításom a Nextart galériában volt látható 2014 szeptemberében. A festészeti redukció felé tettem lépéseket, valamint általam eddig nem használt médiummal (video) egészítettem ki a kiállítást. Az ürességgel és ennek az ürességnek a néző általi kitölthetőségével foglalkoztam. Az utazás élményére fűztem fel az esztétikai gondolatmenetet. Nyitott, üres bőröndöket festettem, a vászon felületét teljesen kitöltve, melyek ez által képobjektként működtek a galéria falán.

A Kiállítás felvezető szövege: „Utazás közben tudok a legjobban gondolkozni. Ha otthon leülök, a megszokott környezetem nem inspirál, mozognom kell, menni valahová. A legjobb, ha prekoncepció nélkül indulok útnak. Minél messzebb jutok, annál inkább elhagyom a bemerevedett életemet és kerülök egyre közelebb valódi önmagamhoz. Az utazás ezért lehetőség. Manapság nagyon sok ember utazik különböző okból. A célok is eltérőek. Van, aki menekül valami elől, van, aki keres valamit. Én az ideális utazást üres lélekkel és céltalannak képzelem el. Csupa lehetőség, csupa kreativitás. Ez egy fenséges állapot.

A folyamatos úton levés folyamatos jelenlét. Utazni csak nagyon kevés saját tárggyal lehet. Nem kell a környezet fenntartásával foglalkozni, csak az öfenntartással. Az utazás ezért egy szabad és felelőtlen állapot. Utazás közben sokszor azt éreztem, eltűnök a világ szeme elől,

mert akik látnak, azoknak ismeretlen vagyok, akik ismernek, tőlem száz kilométerekre vannak, nekik megszűntem létezni. Paradox, hogy úton lenni ebből a szempontból olyan, mint egy üres szobában lenni. Ha utazunk, ráfekszünk a szélre, elengedjük az életünk fonalait, amiket sok nehézség árán nap, mint nap felvettünk és továbbfűztünk. Útra kell kelni, menni kell, menni. Utazni olyan, mint beszélni, csakis így lehet gondolkodni. Gyökeret eresztett életek és Vándorló lelkek – ezek vagyunk mindannyian.”

Az utóbbi években a festészet mellett számomra új médiumokkal is kísérleteztem. Fotókkal, melyek reklámok vázszerkezetét ábrázolták, installációkkal és videókkal, melyek az utazás pszichológiájával foglalkoztak. Ezeket a fotókat, installációkat, videókat fűztem egy fiktív történeti vázra a **Hotel Kronos** (2015) című kiállításon. A kiállításon szerepelt művek, mint városi és pszichés fragmentumok értelmezhetők. Ezek a fragmentumok az átmenetiségbe, a változásba vannak fagyva körülöttünk, akár csak a romok. Mindkettőt értelmezhetjük hulladékként, pusztán anyagtöredékeként, vagy tekinthetünk rájuk egészként, töredékességükben is teljes művekként. A történeti romok és a városi fragmentumok a történeti és esztétikai összevetése úgy vélem nemcsak önmagában érdekes, hanem segített a saját művészeti praxisomat is tisztábban látni és értelmezni benne az átmenetiség és a töredékesség szerepét.

A mai városok funkciójukat veszített szerkezetei, épületei, terei, helységei a romokhoz hasonlóan műalkotássá változnak, melyek a semleges esztétikájukkal és átmenetiségükbe fagyva a korábbi rom esztétikához (romantika) egy sajátosan mai formában kapcsolódnak.

A romban láthatunk csupán anyagot, követ, fát, fémet, de láthatunk valami mélyebbet, megláthatjuk azt a szerkezetet, amit az épségben álló épületek szemlélői nem láttak, a külsőségek, a felépítmény mögötti szerkezetet, beleshetünk a múlandó külső mögé és megpillanthatjuk az állandót, az egyszerűt, a díszítetlen, stílustalan vázát. Egy épület uralja és meghatározza a teret, ami körbeveszi, és amit ő határol, egy rom új teret teremt, egy változékony, átmeneti teret hoz létre, ami mégis belefagyott ebbe az örök változásba. Egy romon nem látszik a napok, a hónapok, az évek változása, mert a viszonyítás maga sem volt teljes, az entrópia mintha megszűnt volna velük kapcsolatban. Egy teljesség megbomlását azonnal észrevesszük, és mint zavaró hiányt értelmezzük, egy rom esetében a hiány maga az esztétikai alaphelyzet, az esszencia. A romok anyaga nem tér vissza a természethez, se nem természetes, se nem mesterséges.

Szublímálni egy traumát (2017)

2017 őszén a Római ösztöndíj beszámoló kiállításán Rómában a Magyar Akadémián két nagyméretű fotóból és két szobortörédekből álló installációt állítottam ki. A két szobortörédé (két Szent János fej) üregében egy-egy digitális képkereten loopolt film ment. A két fotón (egyenként 120x80 cm méretű) meztelenül jelenek meg szoborfejet tartva (egyiken a fehérét, másikon a kifestettet). A helyszín annak a panelháznak a teteje, ahol felnőttem, és ahol anno a felhőkre meredve olyan furcsán egésznek éreztem magamat az apám halála utáni nyáron. Tulajdonképpen nagyvárosi tájképek láthatók a háttérben. A szoborfejek a kiállítóterbenmateriális valójukban is megjelentek, a beljük dugott digitális képkereteken pedig egy gyűjtés ment loopolva: villódzó fények, félig kialudt, de még pislákoló izzók. Ezek a határhelyzetbe fagyott objektumok különböző ütemű, de végtelennek tűnő villámlásszerű jelenséget eredményeznek. A villámlás/villódzás ezekben a fejekben történt folyamatosan, a látogató pedig csak úgy láthatta mi is történik valójában, ha közel hajolt az objektumokhoz. Ez a munka számomra is meglepetésszerűen, töredékekből épült fel és állt össze egy egészé. A szoborfejre SzűcsLászló szobrászrestaurátori műtermében figyeltem fel. Megtetszett a belső üressége, mintha egy levágott fej hevert volna a padlón. Kérésemre öntött két újabb darabot az installációhoz. A fotókon meztelenül jelenek meg, nemi szervemet kitakarják a kezemből fogott szoborfejek. A meztelenség már egy korábbi munkámon is megjelent. (Ping-pong (2015)) Ennél az installációnál is fontos volt számomra a testiségnek a bevonása az esztétikai élménybe és a gondolatmenetbe egyaránt. A két fotó a két alapvető művészi szemléletet (a romokhoz viszonyuló két szemléletet is) megjeleníti: a romantikus és a klasszikus. Ennek a két attitűdnek a metaforája a fehérre festett és a színes, üveggolyószemű szoborfej. A póz, melyben a fotókon megjelennek a reneszánsz és barokk Dávid szobrokra emlékeztet. Erre a megoldásra akkor találtam rá, mikor egy fotós jött el a műtermembe, hogy portrét készítsen rólam egy folyóirat számára, és az én hirtelen ötletem volt akkor, hogy felemelem a fejeket, és hősi pózba vágom magam. (A szoborfej videóval már szerepelt egy korábbi kiállításon: Sem mérték, 2016 november, Nextart galéria, Bp.)

A 2013-as *Deja vu fabrik* című kiállítás meghívója (Nextart galéria)

Fachwerk, 2014, faléc, olaj, vászon festmények, (Art9 galéria)

Homo Passanger I.-V., 2014, olaj, vászon, egyenként 50x50 cm. (Nextart galéria)

Hotel Kronos – kiállítási enteriőr, 2015. (Ateliers Pro Arts galéria)

Szublimálni egy traumát, 2017, installáció, fotográfia, gipsz, digitális képkeretek.

